

www.kaapeli.fi/humanpath ■ human.path@kaapeli.fi

Ihmiskunnan tie -foorumi

(ITF)

Luonnos peruseriaatteiksi

Ehdotamme pääasiassa internetissä toteutettavaksi ihmiskunnan kohtalonkysymyksiä käsittelevää, kaikille mielipidesuuntauksille avointa väittelyfoorumiä ja sen rinnalla tosielämässä toimivia klubeja.

Seuraavassa ehdotetun kaltaista foorumia ei internetissä ole. Esittely sisältää myös perusteluja sille, miksi mielestämme tällaista foorumia välttämättä tarvitaan sekä omia mielipiteitämme projektin luonteesta. Teksti ei siis sellaisenaan ole valmis ehdotus peruseriaatteiksi. Näin se kuitenkin paremmin toimii keskustelun herättäjänä.

Aloitteentekijäryhmä

Sisällys

I Väittelyfoorumi	s. 2
1. Kaikille mielipidesuuntauksille avoin, 2. Väittely aatteista, teorioista ja käsitteistä, 3. Väittelyn jäsentäminen: paneelit ja teemat, 4. Tieteellisyys ja kansantajuisuus, 5. Sivistyneen väittelykulttuurin valvonta: raadit, 6. Perusportaalit, itsenäiset sivustot ja klubit, 7. ITF ja yliopistot, 8. ITF ja poliittiset liikkeet, 9. ITF ja julkinen valta, 10. ITF ja totuuskomission idea.	
II Sosiaalinen ja taloudellinen verkostomalli	s. 5
1. ITF-klubit ja uudentyyppinen internet-portaali, 2. Talouden eettiset periaatteet.	
III Hallintorakenne: kolmikantaperiaate ja itseohjautuvuus	s. 6
1. Kolmikantaperiaate, 2. Itseohjautuvuus, 3. Käynnistysvaihe, 4. Vetoamus EU-parlamentille, 5. Aloitteentekijäryhmä.	
Kaksi ehdotusta perusteemojen jaotteluksi	s. 7

I Väittelyfoorumi

ITF järjestää kaikille asiallisille mielipiteille avointa väittelyä ihmiskunnan kohtalonkysymyksistä, nyky maailman ja oman maan nykytilanteesta, päättyneestä aikakaudesta sekä yleensä aatehistoriasta ja ihmiskunnan tähän asti kulkemasta taipaleesta. Väittelyn pääväline on internet, mutta foorumin perusajatuksia sovelletaan myös globaalin foorumin rinnalle perustettavissa paikallisissa klubeissa.

Väittelyfoorumi organisoidaan seuraavien peruseräiteiden pohjalta:

1. Kaikille mielipidesuuntauksille avoin

Foorumi on avoin kaikille asiallisille mielipidesuuntauksille. Ylimpien johtaelinten nimittämät "raadit" (kts. kohta 5) valvovat sitä, että foorumissa noudatetaan ja kehitetään sivistynyttä väittelykulttuuria.

Foorumi ja sen johtoelimet eivät itse ota kantaa mihinkään mielipidekysymykseen. Foorumin ylimmillä päättävillä elimillä on kuitenkin oikeus kieltää pääsy esim. fasismia, rasismia tai terrorismia suosivilta näkemyksiltä (esim. al-Quaida ja Italian Punaiset prikaatit).

2. Väittely aatteista, teorioista ja käsitteistä

ITF pyrkii auttamaan keskustelijoita muodostamaan rationaalista maailmankuvaa ennakkoluulojen ja sekavien mielipideryöppyjen sijaan. Pyrkimyksenä on, että jokainen osallistuja kykenisi muodostamaan yhtenäistä tai ainakin perusteltua näkemystä filosofian peruskysymyksiin, historian suuriin linjoihin ja polttavimpiin ajankohtaisiin kysymyksiin. Tämän vuoksi foorumissa väitellään ensisijaisesti aatteista, teorioista ja käsitteistä.

Jokaista väittelynaihetta (historiallista tapahtumaa, päivänpoliittista kiistanaihetta, uutta tieteellistä löytöä) pyritään tarkastelemaan kokonaisuutena ja yhteyksissään. Väittelyä suunnataan käytännöstä teoriaan, päivänpoliittisesta poliittiseen historiaan, yhteiskuntatieteistä filosofiaan.

3. Väittelyn jäsentäminen: paneelit ja teemat

(a) Lähtökohtapaneelit

Keskustelun jäsentämisen tekninen **perusmenetelmä** on lähtökohtapaneelit sekä mahdolliset vastaavasti kootut väli-, yhteenveto- ja loppupaneelit. Näissä paneeleissa sivuston ylläpitäjän on hyväksyttävä oman näkemysensä rinnalle paitsi erilaisia, niin myös täysin vastakkaisia näkemyksiä. Jokaiselle paneelipuheenvuorolle tulee varata yhtä paljon tilaa. Mitään asiallisesti esitettyä ja aiheesta pitäyty-

vää mielipidettä ei saa karsia pois. Paneelien on oltava pysyvästi kaikkien luettavissa. Verkossahan ei voi vedota tilanpuutteeseen silloin, kun halutaan rajoittaa omien mielipiteiden arvostelua.

(b) Perusteemat

Foorumin aihepiiri olisi hyvä jäsentää perusteemoihin. Olemme tehneet kaksi ehdotusta perusteemojen jaotteluksi. Myös muunlaisia jaotteluja voidaan ehdottaa. Tärkeä sääntö kuitenkin on, että jokaisessa lähtökohtapaneelissa puheenaihe on selkeästi rajattu. Tämän vuoksi perusteemoja voidaan jakaa myös ala-, ala-ala-, ala-ala-ala-teemoihin, joista kootaan jälleen omia paneelejaan. Eräs mahdollisuus on rakentaa keskusteluryhmien ilmoitustaulu teemakartan muotoon. Myös yksittäisten sivustojen ylläpitäjät voivat tehdä omia teemakarttojaan – sehän on samalla oman maailmankuvan jäsentämistä.

4. Tieteellisyys ja kansantajuus

Eettisten peruskysymysten, yleensä filosofisten teorioiden tai päivänpolitiikan kuumimpien kiistakysymysten edessä ei voi olla puolueetonta asiantuntijaa. Sellaisista kysymyksistä ole koskaan vallinnut yksimielisyyttä asiantuntijoiden piirissä. Maailmankatsomuksellisten kysymysten edessä kadunnies ja tutkija ovat tasaveroisia esittämään kantansa - tämä on eräs yleisen äänioikeuden eettisistä ja tietopillisista perusteista. Toisaalta yhteiskunta on velvollinen valistamaan kansalaisia poliittisten valintojen teoreettisista, historiallisista, globaaleista ja yleensä ekologisista reunaehdoista. Mielestämme tämän tulisi olla informaatioteknologista vallankumousta läpikäyvässä globalisoituvassa maailmassa demokraattisen valtion pätehtävä.

ITF:ssä pyritään esittämään väitteet mahdollisimman kansantajuisesti, mutta tuo ei saa antaa vähääkään tilaa demagogialle, yleensä asiallisuudesta luopumiselle. Toisaalta ITF:ssä tietysti tulee organisoida myös eksperttien alafoorumeita, joissa on tilaa perusteellisille tutkimuksille.

Tieteellinen suhtautumistapa edellyttää myös, että käsiteltävät teemat rajataan mahdollisimman tarkasti. Tämä periaate ei ole ristiriidassa kansantajuisuuden vaatimuksen

kanssa, päinvastoin. On tärkeää tehdä selväksi mistä nimenomaan puhutaan - muuten joudutaan helposti tilanteeseen, jossa yksi demagogi vääristelee enemmän kuin kymmenen rehellistä keskustelijaa ehtii oikaista.

5. Sivistyneen väittelykulttuurin valvonta: raadit

Koska foorumin teemat herättävät monesti voimakkaita intohimoja, väittelykulttuuriin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Keskusteluissa olisi vaalittava viileän objektiivisuuden, tiukan asiallisuuden henkeä. Vastaväittelijään on suhtauduttava tietyllä kunnioituksella, ainakin kohteliaasti.

Sivistyneet keskustelu- ja väittelysäännöt määrittämään mahdollisimman tarkasti ja niitä voidaan kokemusten karttuessa tarpeen mukaan muuttaa tai täydentää. Ne ovat siis sinänsä keskustelun ja väittelyn kohde. Kriittisestä tieteenfilosofiasta tulisi tehdä jokaiselle keskustelijalle suositeltava (tai vaadittava) alkeiskurssi.

Olennaista on, että väittelykulttuuria on voitava myös valvoa. Ehdotamme, että muodostetaan puolueettomia, arvovaltaisia elimiä valvomaan konkreettisten väittelypykälien ja ohjesääntöjen noudattamista. Käytämme näistä elimistä työnimeä **"raadit"**. Nimitys kuvastaa pyrkimystä soveltaa oikeusfilosofian perusteita väittelykulttuuriin.

Raatiin tehtävä on

- valvoa väittelysääntöjen noudattamista kaikilla foorumin sivustoilla,
- valvoa, että lähtökohtapaneelit on koottu väittelyn jäsentämisen perusmenetelmän mukaisesti, että teemat on huolella rajattu, että kaikki asialliset mielipiteet on mahdollista nostaa esille ja että kansantajuisuuden vaatimus on huomioitu,
- antaa kunniamainintoja rehellisen, asiallisen, sivistyneen ja oikeudenmukaisen väittelykulttuurin noudattamisesta,
- antaa yleistä tieteellistä opastusta rikkomatta kuitenkaan puolueettomuuden periaatetta.

Raateja tulisi muodostaa ITF-organisaation kaikille tasoille: paikalliselle, alueelliselle, kansalliselle ja globaalille.

Mielestämme olisi parasta, että raatiin jäsenet koostuisivat akateemisista tutkijoista tai vastaavan koulutuksen saaneista henkilöistä. Raateihin voitaisiin kuitenkin valita myös "maallikkajäseniä" sellaisten ITF-moderaattoreiden tai muiden jäsenten piiristä, jotka ovat kunnostautuneet sivistyneen väittelykulttuurin noudattamisessa.

Raadeilla tulisi olla oikeus kurinpidollisiin toimiin silloin, kun väittelyn jäsentämisen perusmenetelmää tai yleensä sivistyneitä väittelytapoja räikeästi rikotaan. Raadit eivät saisi ottaa kantaa mielipidekysymyksiin päinvastoin, niiden jäseniä tulisi sitoa jonkinlaiset puolueettomuussäädökset sekä "tuomarin valan" kaltainen puolueettomuusvakuutus.

Raatiin jäsenet voisivat olla projektin

johtojen nimittämiä, mutta tällöin tulisi kehittää myös jonkinlainen valitusmenettely niiden työskentelyn kontrolloimiseksi. Toivottavaa myös on, että raateihin valittaisiin edustajia mahdollisimman monesta ideologisesta opista, tieteellisestä koulukunnasta, poliittisesta suuntauksesta ja mielipideryhmästä.

6. Perusportaalit, itsenäiset sivustot ja klubit

Johtojen ja/tai raadit nimittävät toimituksen foorumin runkosivustoja varten. Niihin kuuluu mm. aloitussivu/sivut, ilmoitustaulut, arkistot ja perusportaalit. Näiden sivustojen rahoitus, ja taloudellinen tuotto ja sen käyttö on projektin johtojen vastuulla.

Jokainen halukas (yksityishenkilö, yhdistys, yritys, laitos jne.) voi linkittää foorumin rungon alle omat sivustonsa, oman webloginsa tai profiilisivunsa. Edellytyksenä on, että väittelyn jäsentämisen perusmenetelmää sovelletaan ja että noudatetaan sivistyneitä keskusteluperiaatteita ja alistutaan "raatiin" valvontaan. Näissä puitteissa sivuston ylläpitäjä on vapaa toimittamaan sivujaan ja tuomaan julki mielipiteitään niin kuin parhaaksi katsoo.

Internetissä käytävää keskustelua tukemaan perustetaan paikallisia yhdistyksiä (ITF-klubit), joissa ihmiset voivat jatkaa keskustelua kasvoista kasvoihin käyttäen lähtökohtapaneeleja tai samoin periaattein koottuja opintopaketteja yms. aineistoa väittelyn pohjana.

7. ITF ja yliopistot

ITF:ssä vaalitaan länsimaisen akateemisen perinteen parhaita puolia, esimerkkeinä tästä mm. sivistynyt väittelykulttuuri ja teemojen jäsentäminen. ITF:n perusero puhtaasti akateemiseen keskusteluun on seuraavan kaltainen:

Akateemisessa maailmassa pyritään harjoittamaan puolueetonta tutkimustyötä. Yliopisto-opetuksessa ja -tutkimuksessa ei yleensä tehdä eroa ideologisten ja ei-ideologisten aiheiden välillä. Tämä johtaa toisinaan siihen, että tärkeimmät kysymykset tai ajatukset jäävät tyystin käsittelemättä, tai sitten niistä "huomaamatta" esitetään vain puolueellisia näkökantoja. Esimerkkejä ei ole vaikea löytää ei ainakaan Suomen lähihistoriasta.

ITF:ssä lähtökohtana on näkemys, että maailmankatsomuksellisissa asioissa ei puolueetonta asiantuntijaa ole. ITF:ssä väitellään paitsi mielipiteistä sinänsä, niin yhtä lailla suhtautumistavoista, so. mielipiteiden mahdollisesta yhteydestä ajankohdan kollektiiviseen itsepetokseen, yleensä aineellisiin ja henkisiin, tiedostettuihin tai alitajuisiin, etupyyteisiin.

Sellaisilla tieteenaloilla tai niissä erillis-kysymyksissä, jotka herättävät kiihkeitä intohimoja, ja joilla on laajoja taloudellispoliittisia vaikutuksia, tulisi tärkein oppimismenetelmä olla omakohtainen osallistuminen väittelyyn. Tärkeintä opintoaineistoa olisivat

tällöin mahdollisimman monia erilaisia mielipiteitä sisältävät opintopaketit.

ITF:ssä painotetaan juuri kaikkein eniten "riitoja" herättäviä aiheita. Mitä ideologisempi teema, sitä kiihkeämpiä intohimoja se herättää ja sitä vaikeampaa, tärkeämpää, on kiinnittää erityistä huomiota keskustelukulttuuriin.

Yliopistojen rooliin ei ole kuulunut maailmankatsomuksellisten väittelyiden johtaminen sen enempää akateemisessa maailmassa kuin muuallakaan. Ehdotuksemme siitä, että ITF:n kaltaisessa projektissa väittelykulttuurin valvonta ja yleinen tieteellinen opastus kuuluisi pääasiassa akateemisista tutkijoista muodostetuille raadeille merkitsee todellista haastetta yliopistoille. Loppujen lopuksi se synnyttää, niin arvelemme, aivan uuden ulottuvuuden korkeakoululaitoksen toimintaan.

8. ITF ja poliittiset liikkeet

Poliittisen toiminnan tarkoituksena on maailman välitön, käytännöllinen muuttaminen. ITF:ssä tietoisuuden kasvattaminen sen sijaan on itsetarkoitus.

Poliittisissa väittelyissä pyritään nimenomaan kasvattamaan omaa kannatusta ja vähentämään vastustajan suosiota. ITF:ssä sen sijaan jokainen keskustelija joutuu asettamaan etusijalle keskustelun sinänsä – pyrkimyksen syventää ymmärrystä omista ja vastustajan kannoista eikä "kannatuksen kasvattamista".

Poliittisissa väittelyissä esiintulevat teemat liittyvät monesti ihmiskunnan tai oman kansakunnan kannalta keskeisimpiin ongelmiin, sellaisiin joissa on kyse paitsi mielipiteistä, myös eturistiriidoista. Myös ITF:ssä pyritään tarttumaan juuri tällaisiin väittelynäihin.

Poliittisissa puolueissa tai kansalaisjärjestöissä aniharvoin kannustetaan jäsenistöä tutustumaan aktiivisesti ja monipuolisesti vastustajan aineistoon. ITF:ssä tämä sen sijaan on pakollista. Jo lähtökohtapaneelin laatiminen edellyttää sitä.

9. ITF ja julkinen valta

Globalisoituvassa informaatioyhteiskunnassa kansallisvaltioita johtavat poliitikot menettävät sekä taloudellista päätäntävaltaa että aatteellisia juuriaan. Yhä useammin kansanedustajat tai EU-parlamentaaritkin puuhailevat vain konkreettisten, usein myös varsin vähämerkityksellisten asioiden kanssa, samalla kun laajakantoisia päätöksiä tehdään joko huomaamatta tai kokonaan muualla kuin parlamentissa. – Esim. monikansallisissa yrityksissä ja niiden lobbausryhmissä, virkamiesten salaisissa raporteissa.

Tämän vuoksi päätäviin elimiin valittujen poliitikkojen tulisi periaatteessa osallistua väittelyihin ITF:n kaltaisessa projektissa mieluiten omilla sivustoillaan. Näin heitä velvoitettaisiin avoimesti väittelemään ja siten selvittämään niitä eettis-intellektuaalisia reunaehtoja, joiden pohjalta he kuitenkin toimivat. Tuolloin äänestäjillä olisi mahdolli-

suus arvioida paremmin ehdokkaita, kun heidän suhtautumistapansa olisi asetettu arvokeskusteluun, julkiselle kritiikille alttiiksi ja täsmälliseen muotoon fraasien sijasta.

10. ITF ja totuuskomission idea

Totuuskomission ideaa on sovellettu eri tavoin eri maissa. Tämä mielestämme heijastaa historian syviä pohjavirtoja. Jollain tavalla totuuskomissiota tarvitaan jokaisessa demokraattisessa maassa pysyvänä osana valtiokoneistoa – näin ajattelemme. ITF on eräs tapa edistää tuollaista historiallista tendenssiä. Mutta toisaalta ITF:n kaltaisen hanke itsessään on eräänlainen totuuskomissio.

Yhteinen peruspyrkimys erilaisilla totuuskomissiolla lienee se, että kansakunta voisi katsoa lähimenneisyyttään hyvällä omallatunnolla. Tällöin olisi annettava tunnustusta niille, jotka lähihistoriassa ovat olleet eettisesti oikeassa. Ja vastaavasti ainakin symbolinen tuomio niille, jotka ovat toimineet eettisesti väärin.

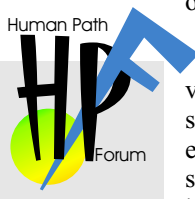
Suomessa on erityinen tarve totuuskomissiolle. Esim. Ruotsissa sellainen perustettiin paljon vähäpätöisempien vääryyksien selvittämistä varten. Keskustelu totuuskomissiosta Suomessa on toistaiseksi ollut melko laihaa, linjalla "kyllä" tai "ei". Vähemmän on keskusteltu siitä, minkälainen totuuskomissio tarvitaan. Ja: tarvitaanko kenties useita, erilaisia, rinnakkaisia totuuskomissioita?

Esim. suomettumisen aikaa tulisi käsitellä kahdesta erilaisesta mutta välttämättömästä näkökulmasta:

(1) Ketkä virkamiehet, poliitikot yms. nostivat itsensä lain yläpuolelle tilanteessa jossa sotilaallinen painostus Suomea kohtaan oli hyvin suurta ja pahenemaan päin. Tällaisesta asiasta kuuluisi antaa juridinen arvio, ja sitä tulisi punnita vakavien lakipykälien, kuten maanpetos, valtiopetos jne. mukaisesti. Suomessa olisi tällaisen käsittelyn yhteydessä paikallaan yleinen armahdus. Tärkeintä olisi todeta tapahtunut ja antaa näistä asioista tietäneille tai niistä vastuussa olleille henkilöille mahdollisuus ilman rangaistuksen pelkoa kertoa rehellisesti mitä he tietävät, jotta kansakunnan historian kannalta olennaiset asiat saataisiin edes dokumentoitua, vaikka määrääjän salaisinkin.

(2) Olennainen kysymys on, kuinka lähes koko kulttuurieliitti, sivistyneistö, poliittiset puolueet laidasta laitaan, rauhanjärjestöt ym. menivät mukaan viralliseen valheeseen, monet myös toisinajatteleviin kohdistuvaan mielipidevainoon ja oman uran edistämiseen törkeiden vääristelyjen ja mustamaalauskompanjojen avulla. Tällaisessa käsittelyssä tulisi olla edustettuna hyvin laaja filosofisten ja yhteiskuntatieteiden kirjo.

Tieteellisyys olisi yhdistettävä kansantajuisuuteen. Tärkeätä on, että tavallinen kadullakukija saadaan mukaan ottamaan kantaa siihen, mikä lähihistoriassamme oli demokraattista ja mikä totalitaristista, mikä eettistä ja mikä alhaista.

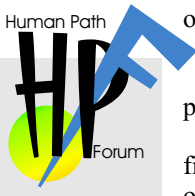

II Sosiaalinen ja taloudellinen verkostomalli

Väittelyfoorumi ja siihen liittyvät paikalliset klubit muodostavat alustan monenlaiselle, myös uusia uria etsivälle taloudelliselle yritteliäisyydelle, sosiaaliselle pääomalle ja verkostoitumiselle sekä opinto- ja harrastustoiminnalle.

Talustoiminnalle on leimallista perusyksiköiden itsenäisyys ja noudatettavat eettiset periaatteet.

1. ITF-klubit ja uudentyyppinen internet-portaali

Informaatioteknologisen vallankumouksen oloissa ihmiset menettävät juuriaan monin eri tavoin, perusyhteisöt hajoavat ja muuttavat muotoaan, yleensä sosiaalinen ja taloudellinen perusturva on uhattuna.

ITF-klubien puitteissa pyritään luomaan filosofis-kulttuurista seurapiiriä, joka omalta osaltaan tarjoaa mahdollisuuden uudelle yhteisöllisyydelle. Paikallisten klubien puitteissa voidaan käynnistää myös sekä harrastus- että yritystoimintaa.

Klubien ja internetfoorumin yhteistyö antaa sähköisen kaupan kehittämiselle uuden ulottuvuuden.

Kaupalliset portaalit eivät yleensä ole onnistuneet klubitoiminnan käynnistämässä, kun taas aatteelliseen väittelyyn ja opintotoimintaan keskittyneelle foorumille se olisi luontainen toimintamuoto.

Klubien kannatusjäsenenä toimivat yritykset ja klubien piirissä perustetut uusosuuskunnat saavat luontevan asiakaspiirin. Klubit voivat myös toimittaa omia sivustojaan ja portaaliejaan foorumin puitteissa sekä paikallisesti, kansallisesti, alueellisesti että globaalisti.

Eräät yritysmuodot sopivat hyvin koko projektille – esim. webhosting, kustannustointi, filosofinen kulttuurimatkailu sekä filocafé -ketjut, yleensä kaikki sähköinen kauppa sekä palvelut, myös niiden vaihto.

Tämäntapainen kuvio saattaa hyvinkin olla tärkeä osa eurooppalaista ratkaisua rakenteellisiin työttömyysongelmiin. Koko projektia yhdistävä "aate" on nimenomaan sivistynyt väittelykulttuuri ja vakava suhtautuminen ihmiskunnan kohtalonkysymyksiin.

Tämä antaa parhaan mahdollisen pohjan myös yhteisöyrittämisessä tarvittavalle luottamukselle ja reilun pelin sääntöjen noudattamiselle.

Siihän juuri sosiaalisessa pääomassa on perimmältään kysymys.

2. Talouden eettiset periaatteet

Foorumin ja klubien puitteissa tapahtuvassa yritystoiminnassa tulisi noudattaa kaikkein yleisimmin hyväksytyjä eettisiä periaatteita ainakin YK:n hyväksymiä kestävän kehityksen periaatteita. Lisäksi ehdotamme tämän foorumin erityisluonteen vuoksi seuraavia eettisiä erityisperiaatteita:

- Projektin taloudellisesta tuotosta (tai sen puitteissa järjestettävillä rahankeräyksillä) olisi tuettava köyhien maiden osanottajia erityisesti maissa, joissa esiintyy mielipidevainoa, pyrkimystä rajoittaa sananvapautta ja/tai maissa jotka ovat keskeisten väittelynaiheiden kannalta kiinnostavimpia.

- Projekti voisi myöntää apurahoja tai lainoja sellaisille tutkijoille, mielipidevaikuttajille tai aktivisteille, jotka omassa maassaan tai kulttuuripiirissään joutuvat tai ovat joutuneet kärsimään mielipiteidensä vuoksi, tai sellaisille sivustoille, joiden taloudelliset resurssit ovat vähäiset, joilla on erityisen tärkeää sanottavaa ja jotka ovat esimerkillisesti noudattaneet väittelykulttuuria.

ITF:n ympärille kertyvää sosiaalista pääomaa kehitetään erityisesti seuraavalla tavalla:

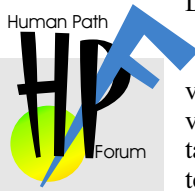
- Klubit pyrkivät edesauttamaan sellaisten uusien rahoitus- ja yritysmuotojen kehittämistä, joissa palkkaa ja/tai palkkioita, apurahoja, lainoja yms. maksetaan pitäen eräänä perusteenä lähipiirissä, yleensä ruohonjuuritasolla osoitettua oikeudentajua, totuudenrakkautta ja solidaarisuuskykyä. Toisin sanoen kyky pitää sanansa, kyky arvioida objektiivisesti, oikeudentajuisesti itseä ja kanssaihmiä, kyky vastustaa itsessä ja muissa panettelun- ja riitelynhalua yms., olisi yksi erityinen myös aineellinen palkitsemisperuste.

Tästä yleisesestä tunnuksesta voi ja tuleekin kehittää eri tilanteisiin ja paikallisiin olosuhteisiin sopivia erilaisia sovelluksia: paikallisyhdistyksillä tulee olla tuossa(kin) suhteessa "oikeus luovuuteen", täysi itsenäisyys.

III Hallintorakenne: kolmikantaperiaate ja itseohjautuvuus

Pitkän tähtäimen pyrkimyksenä on, että projektin hallinnollinen johto muodostuisi kolmikantaperiaatteella (a) yliopistojen, (b) ITF-klubien ja (c) julkisen vallan edustajista. Johtoelimet eivät saa ottaa kantaa mielipidekysymyksiin.

Projektin jäsenistö muodostuu itsenäisistä yksiköistä (sivustoista, portaaleista, yhdistyksistä, yrityksistä, yksityishenkilöistä jne.). Jäsenvaatimuksena on sivistyneen, oikeudentuntoisen väittelykulttuurin sekä peruseriaatteiden noudattaminen.

1. Kolmikantaperiaate

Demokratian puolustaminen ja laajentaminen nykymaailmassa edellyttää sitä, että julkinen valta virallisesti osallistuu tämänkaltaisen väittelyfoorumin ja sosiaalis-taloudellisen verkostomallin organisoimiseen. Tuollaisen tavoitteen asettaminen ja siitä käytävä keskustelu on olennainen osa ITF:n ideaa.

ITF-projektin pitkän tähtäimen tavoitteena on, että projektin ylin johto muodostuisi kolmikantaperiaatteen pohjalta seuraavasti: 1/3 ITF-klubien edustajia, 1/3 yliopistojen virallisia edustajia ja 1/3 julkisen vallan virallisia edustajia.

Johtoelinten valta ulottuu vain väittelykulttuurin ja peruseriaatteiden valvontaan sekä perusportaalien toimitukselliseen ja taloudelliseen hallintointiin. Mielipidekysymyksiin johtoelimet eivät saa ottaa kantaa.

2. Itseohjautuvuus

Väittelykulttuurin suhteen valta ITF:ssä on siis melko "sentralisoitu" vaikkakin demokratian ja "laillisuusvalvonnan" puitteissa. Kaikessa muussa suhteessa pyritään vallan hajauttamiseen ja itseohjautuvuuteen.

Jokainen ITF-yksikkö sivusto, portaali, klubi, jäsenyritys tai yhdistys on aatteellisesti, taloudellisesti ja järjestöllisesti itsenäinen. Jokainen yksikkö myös foorumin sisällä voi vapaasti muodostaa keskusteluyhteyksiä toisiin alafoorumeihin, talousyrityksiin tai klubeihin, riippumatta ylemmistä yksiköistä. Samaten jokainen mielipideyryhmä, tieteellinen koulukunta tai ideologinen suuntaus voi tehdä yhteistyötä väittelyiden järjestämisessä, taloudellisessa tai kulttuuritoiminnassa haluamiensa järjestöjen tai suuntausten kanssa.

Edellytys tälle on vain se, että noudatetaan sivistynyttä väittelykulttuuria ja peruseriaatteita.

3. Käynnistysvaihe

Projektin käynnistämistä varten kootaan ydinryhmää kaikista yksityishenkilöistä, yhdistyksistä, yrityksistä ja laitoksista joita hanke kiinnostaa. Ydinryhmä valitsee keskuudestaan ensimmäiset johtoelimet: hallituksen, raadin, toimitusneuvoston ja tarvittavat toimihenkilöt.

Ensimmäisen hallituksen tehtävänä on laatia sääntöehdotus rekisteröintiä varten sekä toimintasuunnitelma, jossa ilmenee mm. toimenpiteet hankkeesta tiedottamiseksi, erityiset kontaktit, aloitussivujen toimittamiseen liittyvät käytännön toimenpiteet sekä rahoitus-suunnitelma.

Jo ennen ydinryhmän kokoontumista tulisi käynnistää internet-keskustelu näistä peruseriaatteista, laadittavista säännöistä ja toimintasuunnitelmasta.

4. Vetoamus EU-parlamentille

EU:n piirissä on paljon keskusteltu EU:n "demokratiavajeesta". Mm. suomalainen EU-asiantuntija Alexander Stubb kirjoitti Helsingin Sanomissa 22.09.02, että "jos EU pyrki Euroopan unioniin, se ei pääsisi, koska se ei täytä jäsenyyteen vaadittavia demokratiakriteereitä". EU:n perustuslakikeskustelun yhteydessä kansalaisten epäluuloisuus EU-demokratiaa kohtaan on pikemminkin lisääntynyt kuin vähentynyt.

Viranomaisetkin ovat huolissaan kansalaisten passiivisuudesta EU-vaaleissa samoin kuin heidän yleisestä tietämättömydestään EU-asioissa.

Tämäkin osaltaan osoittaa ettei kansallisvaltioihin perustuva edustuksellinen demokratia ja oikeusvaltio suoraan toteudu kansainvälisissä elimissä, eikä kenties voikaan toteutua ilman uusia ajatuksia ja ratkaisuja demokratian puolustamiseksi ja kehittämiseksi.

Mielestämme demokratian puolustaminen ja kehittäminen EU:ssa edellyttää välttämättä ITF:n kaltaista hanketta.

Ehdotamme, että sivujen avautuessa käynnistetään keskustelu ja nimien keruu EU-parlamentille tehtävää virallista vetoomusta varten, jossa ehdotetaan että EU virallisesti lähtisi projektiin mukaan. EU voisi kenties ryhtyä vetämään koko projektia, tai se voisi julkaista omat ITF-sivustonsa jokaisessa jäsenmaassa. Aloitteentekijäryhmä tulee laatimaan myös oman ehdotuksensa tällaisen vetoomuksen tekstiksi sekä julkaisemaan keskustelupuheenvuoroja aiheesta.

5. Aloitteentekijäryhmä

Nykyisen aloitteentekijäryhmän tärkein pyrkimys on julkaista oma näkemyksensä ITF-projektin puitteissa, omilla sivustoillamme mutta samoin säännöin ja velvoittein kuin muutkin. Esitämme oman näkemyksemme neljään perusteemaan ts. ihmiskunnan tien (niin esihistorian kuin historiallisen ajan) lävistävään "punaiseen lankaan". Kyseessä on neljännevuosisadan jatkunut elämäntyö, joka lähiaikoina saadaan julkaisukuntoon. Sen keskeisin osa on uusi filosofinen universaalihistoria ja universaalietiikka.

Tämän lisäksi tulemme julkaisemaan myös sarjan erillisiä esseitä, jotka käsittelevät mm.

filosofian filosofisen historian ajatusta, kommunistisen maanliikkeen nousua ja tuhoa, teollisen ja informaatioteknologisen vallankumouksen eroa, suomettumista, EU:n "demokratiavajetta", maailmanpoliittista tilannetta, keskustelukulttuuria filosofisena ongelmana, sitä miten arvioida historiallisia aatteita, liikkeitä, henkilöitä ja kanssaihmiä. Myös ne ovat pitkän kypsytelyn tulosta ja osaltaan täydentävät ja selittävät em. pääteostamme.

Omat resurssimme eivät riitä projektin käynnistämiseen, ainakaan niin laajassa mitassa kuin tässä on kaavailtu. Tämän vuoksi toivomme että asiasta kiinnostuneet ja eri aloilla pätevoityneet henkilöt, yhdistykset tai laitokset ottaisivat johdon jo käynnistysvaiheessa. Haluaisimme jäädä mahdollisimman pian sivuun kaikesta hallinnollisesta johdosta, yleensä tähän liittyvästä organisatorisesta ja teknologisesta työstä.

Luonnollisesti katsomme että idean esittäjänä aloitteentekijäryhmälle kuuluu kohtuullinen, legitiimi korvaus projektin tuotosta tai apurahoista – haluamme palkata itsemme tekemään sitä työtä minkä parhaiten osaamme. Samoin lähtökohtapaneelissa ja/tai ilmoitustaululla tulee mainita "idean isä". Tällaiset sopimukset tulisi liittää ensimmäisten laadittavien sääntöjen yhteyteen.

Teemat – kaksi ehdotusta

Seuraavassa aloitteentekijäryhmän kaksi ehdotusta foorumin perusteemojen jäsentelyksi. Ehdotukset poikkeavat huomattavasti toisistaan – ensimmäinen keskittyy foorumilla käsiteltäviin puheenaiheisiin, toinen kuvastaa mielestämme kenties paremmin projektin perusideaa kokonaisuutena Kummassakaan tapauksessa teemat eivät ole toisistaan irrallisia vaan päinvastoin nivoutuvat monella lailla yhteen.

I Neljä perusteemaa : lähtökohtana päättynyt aikakausi

Ihmiskunnan nykyisyyden arviointiin vaikuttaa välttämättä se, mitä ajatellaan lähimenneisyydestä. Ja toisaalta ihmiskunnan eloonjäämisstrategioista väiteltäessä joudutaan keskustelemaan siitä, miten ihmiskunnan tähänastinen taival on ymmärrettävissä kokonaisuutena.

Tämän vuoksi olemme jakaneet aihepiirin neljään perusteemaan:

1. Päättynyt aikakausi

Lähtökohtana on keskustelu päättäneen aikakauden kokemuksista ja silloin käydyistä aatteellisista väittelyistä. Kapitalismin ja imperialismin historia kokonaisuutena. 1900-luku kokonaisuutena. Kommunistisen maailmanliikkeen ja sosialistisen maailmanjärjestelmän nousu ja romahdus. Marxisin paikka

(aate)historiassa. Kunkin kansakunnan oma lähihistoria.

2. Ihmiskunnan edessä välittömästi olevat ongelmat

Informaatioteknologisen vallankumouksen yhteiskunnalliset vaikutukset. Uusliberalistisen globalisaation kokonaisvaikutusten arviointi. Mahdolliset vaihtoehdot uusliberalistiselle globalisoinnille.

3. Ihmiskunnan koko tie

Ihmissuvun synty, eläimen ja ihmisen ero, kulttuurirevoluution ja biologisen evoluution erot ja yhtäläisyydet. Ihmiskunnan tien tärkeimmät käännekohtat. Esihistorian ja historiallisen ajan keskeiset liikevoimat. Tähän mennessä esitetyt "Suuret kertomukset", niiden merkitys nykypäivälle.

4. Ihmiskunnan pitkän tähtäimen selviytymisstrategiat

Onko ihmiskunnan eloonjääminen vaakalaudalla? Mistä ihmiskunnan itsetuhoisuus johtuu? Onko historia edistystä? Onko historia tullut päätepisteeseensä? Onko aatteiden taistelu, "ideologioiden aika", loppunut? Syntykö tällä vuosisadalla uutta "Suurta kertomusta"?

Minkälaiset tieteelliset keksinnöt muuttavat tällä hetkellä eniten ihmisen kuvaa maailmasta, itsestään ja asemastaan maailmassa?

Teemat voidaan muotoilla toisinkin ja muunlaisia jaotteluja voidaan käyttää. Lisäksi jokainen suuntaus tai mielipideryhmä voi luonnollisesti näiden perusteiden pohjalta nostaa omilla sivustoillaan esille erityiskysymyksiä, ala-, ala-ala-temoja jne.

Myös "päättynneen aikakauden" käsitteen tulisi mielestämme olla keskustelunaiheena. "Päättynneen aikakauden" voi määrittellä hyvinkin eri lailla.

Esim. Euroopan historiassa jotkut voivat katsoa ko. ajan alkavan myöhäiskeskiajasta ja 1200-luvun Pohjois-Italian kaupunkivaltioista, toiset noin vuodesta 1500, kolmannet 1700-luvun teollisesta vallankumouksesta, neljännet Kommunistisesta manifestista ja hullusta vuodesta 1848. Viidennet voivat rajata päättynneen aikakauden 1900-luvuksi. Mutta jokaiselle määrittelyllä tulisi aina esittää edes jonkinlaisia perusteluja.

Tälle foorumille on kuitenkin luonteenomaista sen korostaminen, että historia ei ala meistä. Uusia ajatuksia ei luoda tyhjästä. Ne on ankkuroitava aatehistoriaan. Tämän vuoksi ensimmäinen perusteema on mielestämme tärkein. - Jo yksin tämän näkökannan korostaminen erottaa tämän hankkeen muista ihmiskunnan kohtalonkysymyksiä pohtivista foorumeista.

II Neljä foorumia:

- filosofinen, poliittinen, elämäntapa- ja talousfoorumi

Filosofisessa foorumissa

on tarkoitus käsitellä paitsi filosofiaa ja filosofian historiaa sinänsä, myös erillistieteiden alaan kuuluvia kysymyksiä (yhteiskunta- ja humanististen tieteiden, luonnontieteiden, mutta myös kaunokirjallisuuden, arkielämän tai historiallisten elämäkertojen) silloin kun näillä teemoilla on maailmankatsomuksellista merkitystä. "Filosofia" on tässä siis käytetty sanan laajassa merkityksessä, tieteitä yhdistävänä tekijänä, "tieteiden äitinä".

Poliittinen foorumi

puolestaan eroaa normaaleista uutissivustoista ja niihin liittyvistä keskusteluista siinä, että tavoitteena on yksittäisten maailmanpolitiikan tai kotimaisen päivänpolitiikan tapahtumien kokonaisvaltainen tarkastelu. Silloin väistämättä empiiristen datojen arviointiin liittyvät käsitteiden käyttö ja teoreettisten taustaoletusten esiintuominen. Näin rakentuu näkyvää ja näkymätöntä siltaa poliittisen ja filosofisen foorumin välille.

Elämäntapafoorumissa

voidaan solmia ruohonjuuritason verkostoja harrastusaiheiden pohjalta. Informaatioteknologisen vallankumouksen oloissa ihmiset menettävät juuriaan monin eri tavoin, perusyh-

teisöt hajoavat ja muuttavat muotoaan, yleensä sosiaalinen ja taloudellinen perusturva on uhattuna. On luonnollista etsiä uusia kiinnukohtia ja sosiaalipsykologisia viiteryhmiä. Linkkinä filosofiseen foorumiin toimii keskustelu elämänarvoista, ihmiskäsityksistä, ihmisten välisistä suhteista, sivistyneen väittelykulttuurin ulottaminen henkilökohtaiseen ja yhteisöelämään.

Talousfoorumissa

keskustellaan sosiaalisen pääoman ideasta sekä luodaan kontakteja, rakennetaan erilaisia yritysverkostoja ITF:n puitteissa. Yrityksillä tulisi olla erilaisia yhteistyömahdollisuuksia ITF-projektin kanssa esim. jäsenyryitys, yhteistyöyryitys, sponsori, tms. Koska foorumi on kaikille mielipidesuuntauksille avoin, tulisi myös sen taloustoiminnassa sallia kaikki lainmukaiset yritys muodot. Esim. sellaista kovasti kiisteltyä toimialaa kuin turkistarhaus ei tietenkään voida sulkea ITF:n ulkopuolelle. ITF perustuu objektiiviselle oikeudentajulle. Jokainen joutuu ITF:n sivustoilla törmäämään sellaisiin mielipiteisiin, elämäntapa- ja asenteisiin, joita vastustaa ja jotka ehkä tuntuvat subjektiivisista epämiellyttäviltä, eettisesti hyvinkin tuomittavilta. Sivustoilla ratkaisee Suomen laki.